

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: PO-4Sa/22/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8021200578
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Kallová
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2023:8021200578.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach sudkyňou JUDr. Lucia Kallová, v právnej veci žalobcu A. B., bytom C. XXX/XX, D., zastúpeného opatrovníkom E. B., bytom C. XXX/XX, D., proti žalovanému Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26. októbra 2021 v sociálnych veciach, takto

rozhodol:

I. Žalobu **z a m i e t a**.

II. Účastníkom právo na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

I.

Priebeh administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, ústredie ako prvostupňový správny orgán na základe neformálnej žiadosti o prehodnotenie zdravotného stavu a zvýšenie invalidného dôchodku, rozhodla rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 14. februára 2020 podľa § 73 a § 112 ods. 4 zákona číslo 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení tak, že zamietla žiadosť žalobcu o zvýšenie invalidného dôchodku s odôvodnením, že trvanie invalidity bolo na základe žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku opätovne preskúmané s tým záverom, že podľa posudkového záveru posudkového lekára sociálneho poistenia žalovaného je žalobca naďalej invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona číslo 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 70 %.

2. Žalovaný ako druhostupňový správny orgán rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27. mája 2020 podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, odvolanie žalobcu, podané proti rozhodnutiu zo dňa 14. februára 2020, vo veci zamietnutia žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku zamietol v celom rozsahu a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie ako prvostupňového správneho orgánu. Napadnuté rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe podaného odvolania zdravotný stav žalobcu bol opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Poprad 9. apríla 2020, ktorý zotrval na tom, že jeho zdravotný stav bol posúdený objektívne a komplexne, a pretože odvolaniu nevyhovel, predložil kompletný spisový materiál na posúdenie posudkovému lekárovi sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Poprade. Posudkový lekár ústredia Sociálnej poisťovne posúdil zdravotný stav účastníka konania 19. mája 2020, na základe čoho vyhotovil odborný lekárske posudok. Posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredie vyhodnotil zdravotný stav žalobcu a celkovú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť potvrdil naďalej na 70% preto nebolo možné zvýšiť sumu invalidného dôchodku žalobcu ani v odvolacom konaní.

3. Na základe správnej žaloby žalobcu v sociálnych veciach proti rozhodnutiu žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27. mája 2020, Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 6Sa/17/2020-134 zo dňa 08.07.2021 zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 27. mája 2020 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku uviedol, že všetky posudky zo dňa 05.02.2020, 09.04.2020, 19.05.2020 boli vypracované iba na základe lekárskeho nálezu, žalobca nebol ani raz vyšetrený, keďže v posudku zo dňa 05.02.2020 sa uvádza, že posudkový lekár od vyšetrenia ustúpil a stav hodnotil podľa nálezu. Navyše žiadne nálezy, ktoré by boli relevantné, psychiatricko - psychologické, neboli hodnotené. V posudkoch aj v rozhodnutí žalovaného chýba akákoľvek zmienka o tom, či posudkoví lekári si žiadali správy psychiatricko - psychologické, keďže posúdenia zdravotného stavu sa nezúčastnil psychiater, tak ako tomu bolo dňa 05.09.2018. Preto nemožno uzavrieť, aby skutočný stav veci bol zistený presne a úplne, v zmysle § 195 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Z lekárskej správy, ktorú predložil žalobca počas súdneho konania, aj keď je staršieho dátumu, psychologické vyšetrenie dňa 17.12.2012, vyplýva, že IQ žalobcu je cca 50, u žalobcu ide o mentálnu retardáciu v hraničnom pásme ľahkej debilítity a ľahkej imbecilítity. Ak má žalobca IQ 50, u žalobcu ide o ľahkú mentálnu retardáciu podľa položky 6 písmeno a/, kapitoly V, prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z.. Ak by mal žalobca nižšie IQ, čo i len o jeden bod, jednalo by sa u neho o strednú mentálnu retardáciu, ale už s mierou poklesu schopnosti zárobkovej činnosti 80 %, podľa položky 6 písmeno b/, kapitoly V, prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z.. Pochybnosti o úrovni duševnej poruchy žalobcu je potrebné odstrániť. Na základe vyššie uvedeného, súd dospel k záveru, že žalovaný nedostatočne zistil skutočný stav veci, keď nevykonala vyšetrenie žalobcu z psychiatricko - psychologického hľadiska, resp. nevyžiadala si aktuálne nálezy ošetrojúcich odborných lekárov, psychiatra a psychológa, preto napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. e/ S.s.p. Zdravotný stav žalobcu nebol dostatočne objektívne posúdený a následne aj miera invalidítity. V ďalšom konaní bude úlohou žalovaného zistiť presne a úplne skutočný stav veci, za týmto účelom obstaráť si potrebné podklady, aktuálne nálezy z psychiatricko - psychologického hľadiska. Pokiaľ takéto nálezy nie sú, z dôvodu, že žalobca takéto ambulancie nenavštívil, bude potrebné žalovaným zabezpečiť psychiatricko - psychologické vyšetrenie žalobcu.

II.

Zhrnutie napadnutého rozhodnutia

4. Na základe rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sa/17/2020-134 zo dňa 08.07.2021 a po posúdení zdravotného stavu žalobcu, žalovaný napadnutým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26.10.2021 rozhodol tak, že podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., opätovne odvolanie žalobcu, podané proti rozhodnutiu zo dňa 14. februára 2020, vo veci zamietnutia žiadosti o zvýšenie invalidného dôchodku, zamietol v celom rozsahu a potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie ako prvostupňového správneho orgánu.

5. Zo záverov odborného lekárskeho posudku zo dňa 19. októbra 2021 vyplýva, že žalobcovi po posudkovom zhodnotení všetkých lekárskeho nálezu bola stanovená celková miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 70% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. V rozhodujúcom zdravotnom postihnutí boli u neho zhodnotené poruchy v oblasti psychiky, ktoré podľa záverov psychiatrického a psychologického vyšetrenia boli hodnotené na úrovni ľahkej duševnej zaostalosti stredne ťažkého stupňa až ťažkého stupňa s IQ 50 (psychologické vyšetrenie zo 17. decembra 2012), neskôr s IQ 60-63 (psychologické vyšetrenie zo 16. marca 2015). Pri posudzovaní zdravotného stavu 19. mája 2020 boli posudkovo zhodnotené aj ďalšie odborné nálezy, ktoré však nesúvisia s dokumentovaním zdravotného stavu v oblasti psychiky. ORL a foniatrické vyšetrenia so záverom ťažká nedočujnosť obojstranne, strata sluchu podľa Fowlera 83,6 %, má pridelený jeden načúvací aparát, bude mať ešte jeden. Lekárska správa z imunoalergologického vyšetrenia so záverom stredne ťažkej perzistujúcej bronchiálnej astmy, na liečbe, kontrolovaná, chronická alergická nádcha. Lekárske nálezy z traumatologických vyšetrení pre zlomeninu vonkajšieho členka vľavo v roku 2018, hojenie primerané, no v novembri 2019 opakovane zlomenina ľavého členka, ebrieta - bimalleolárna zlomenina (zlomenina vonkajšieho aj vnútorného členka) so sublúxiou členkovej kosti, riešená osteosyntetickou operáciou, posledné traumatologické vyšetrenie popisuje postavenie bez sublúxiacie, malá distrakcia v oblasti vnútorného členka, klinicky zhrubnutie členka, obmedzený pohyb, chodí s jednou francúzskou barlou, zlý stereotyp chôdze - odporúčaná rehabilitácia. V novembri 2019 vyšetrený na pohotovosti pre bolesti hlavy, závraty, pálenie záhy, nemal už lieky na vysoký krvný tlak - bola predpísaná chronická medikácia.

6. Žalobca po výzve posudkovým lekárom predložil viaceré psychiatrické vyšetrenia zo dňa 23. októbra 1998, 22. júna 2015, 14. marca 2018, ktoré už boli posudkovo hodnotené v minulosti, so záverom mentálna retardácia s eretickou symptomatológiou, bez bližšieho hodnotenia stupňa závažnosti mentálnej retardácie. Ďalej doložil psychologické vyšetrenie zo 17. decembra 2012, 16. marca 2015 a 5. marca 2018, ktoré boli taktiež v minulosti posudzované. Zároveň posudkový lekár ústredia požiadal odborných lekárov psychiatra a psychológa o vyšetrenie a zhodnotenie aktuálneho zdravotného stavu žalobcu. Dňa 7. októbra 2021 boli posudkovému lekárovi ústredia Sociálnej poisťovne doručené vyšetrenia z psychologického ambulancie zo 14. septembra 2021 a psychiatrické vyšetrenie zo 6. októbra 2021. Psychológ v diagnostickom závere uvádza intelektuálne retardovaný, zodpovedá ľahkému stupňu mentálnej retardácie, ľahkej duševnej zaostalosti (pásmo ľahkej debility, IQ 50-56). Osobný záver je aj pri psychiatrickom vyšetrení, kde sa uvádza – osobnosť negramotná, intelektové schopnosti sú nivelované do pásma mentálnej retardácie – debilitas gravis, poruchy v správaní v zmysle eretizmov, pudovosť v konaní a jednaní, vyžadujúce pozornosť a liečbu. Po posudkovom zhodnotení aktuálnych odborných nálezov, ktoré dokumentujú zdravotný stav v oblasti psychiky, posudkový lekár ústredia Sociálnej poisťovne potvrdil, že za rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobcu možno aj naďalej považovať a posudkovo hodnotiť mentálnu retardáciu na úrovni ľahkého stupňa – pásmo ľahkej debility s IQ 50-56 (F70.8), čomu zodpovedá posúdenie na hornej hranici zákonom stanoveného percentuálneho rozpätia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 40 % do 60% = t.j. 60% podľa kapitoly V – duševné choroby a poruchy správania, položka 6 – mentálna retardácia, písmena a / ľahká mentálna retardácia prílohy č. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Závažnosť ostatných dokumentovaných ochorení, ktoré sa spolupodieľajú na celkovom nepriaznivom zdravotnom stave žalobcu a neprevyšujú svojou mierou poklesu rozhodujúce zdravotne postihnutie ovplyvňujú jeho celkový zdravotný stav a preto odôvodňujú zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 %, na celkových 70%. V zmysle zákona č. 100/1988 Zb. zdravotný stav posudzovaného naďalej podmieňuje čiastočnú invaliditu.

III.

Zhrnutie argumentov žalobcu

7. Správnou žalobou doručenou Krajskému súdu v Prešove dňa 10.11.2021, sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26.10.2021. V správnej žalobe uviedol, že v predmetnom rozhodnutí nie sú zohľadnené viaceré objektívne skutočnosti z predložených lekárskejších správ o zdravotnom stave. Na základe týchto lekárskejších správ nie je možné nájsť si na pracovnom trhu žiadne vhodné zamestnanie. Uviedol, že na psychiatrickej ambulancii je v liečbe od roku 1999, postupným vekom sa stav stále zhoršuje, užívaním liekov sa jeho stav len čiastočne utlmuje a vyžaduje zvýšenú pozornosť a pravidelné kontroly. Konštatoval, že aj po telesnej stránke má závažné zdravotné problémy - obojstrannú hluchotu s nutnosťou používania naslúchacieho aparátu, trvale následky po komplikovanej a opakovanej zlomenine ľavej nohy, trpí bronchiálnou astmou s inhalačnou liečbou, ako aj chronickou alergickou nádchou, vysokým krvným tlakom a pod. Je odkázaný na starostlivosť druhej osoby ako aj doprovod pri návštevách lekárov a inštitúcií. Žiadal brať do úvahy vonkajšie vplyvy ako časté depresie a stresy najmä v tomto období kedy je posúvaná do úzadia potreba lekárskejších ošetrení na ambulanciách, tie sa vykonávajú po telefóne, bez osobných kontaktov, čo má negatívny vplyv na psychiku. K žalobe boli predložené Oznámenie zo dňa 19.10.2021, Posudok zo dňa 19.10.2021, Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6sa/17/2020 zo dňa 08.07.2021, Lekárska správa zo dňa 02.09.2021, 06.10.2021, 14.09.2021, 05.03.2018, 22.06.2015, 14.03.2018, 17.12.2012, 08.02.2011, 25.03.2003, 23.10.1998, 13.10.1998 a 04.12.2020.

IV.

Vyjadrenie žalovaného

8. K podanej správnej žalobe sa vyjadril žalovaný podaním doručeným súdu dňa 25.02.2022 v ktorom uviedol, že pochybnosti žalobcu o tom, že jeho zdravotný stav nebol v konaní správne posúdený sú nedôvodné, vyvolané len jeho subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvod na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov prijatých v konaní. Konštatoval, že vo veciach sociálneho poistenia je dokazovanie v tomto smere zverené v § 153 zákona č. 461/2003 Z. z. posudkovým lekárom sociálneho poistenia, pričom na základe rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 6Sa/17/2020-134 zo dňa 08. júla 2021 posudkový lekár sociálneho poistenia žalovaného, ústredie so sídlom v Poprade po tom, čo konanie dňa 26. augusta 2021 odročil pre došetrenie zdravotného stavu a obstaranie podkladov

pre opätovné prehodnotenie zdravotného stavu, posúdil zdravotný stav žalobcu dňa 19.októbra 2021. Nasledovne opísal predmetný posudok posudkového lekára a konštatoval, že sa pridriava skutkových a právnych dôvodov uvedených v napadnutom rozhodnutí. Žiadal, aby správny súd žalobu ako nedôvodnú zamietol, pričom zároveň nežiadal vo veci nariadiť pojednávanie.

V.

Vyjadrenie žalobcu

9. Žalobca v replike, doručenej súdu dňa 04.apríla 2022 uviedol, že sa naďalej cíti byť poškodený pri posudzovaní jeho zdravotného stavu posudkovým lekárom. Pričom opätovne konštatoval námietky uvedené v správnej žalobe. V závere uviedol, že posudok o invalidite bol naposledy vypracovaný dňa 19. októbra 2021 bez jeho prítomnosti – z dôvodu pandémie, avšak predmetný posudok neobdržal. K svojmu vyjadreniu predložil Lekársku správu zo dňa 06.10.2021, 14.09.2021 a 02.09.2021.

10. Uznesením Krajského súdu v Prešove sp.zn. 4Sa/22/2021 zo dňa 03.júna 2022 bol žalobcovi ustanovený opatrovník – E. B., F. B., nar. XX.XXXXX XXXX, manželka, bytom C. XXX/XX, XXX XX D., na zastupovanie v správnom súdnom konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 4Sa/22/2021.

11. Následne sa k vyjadreniu žalovaného zo dňa 24.02.2022 vyjadril aj ustanovený opatrovník žalobcu podaním doručeným súdu dňa 07.09.2022, v zmysle ktorého bolo okrem námietok uvedených v predchádzajúcich vyjadreniach zmienené, že zdravotný stav žalobcu sa v priebehu posledných dvoch rokoch značne zhoršil, nakoľko z dôvodu prijatých opatrení v dôsledku pandémie COVID-19 sa viac ako dva roky lekárske zdravotné prehliadky vykonávali len vo veľmi obmedzenej miere, lekári prijímali vo svojich ambulanciách iba akútne stavy, mnohé iné zdravotné problémy sa riešili len telefonicky. V uvedenom období nebolo žalobcovi umožnené využívať rehabilitáciu po komplikovanej zlomenine členkovej kosti. V dôsledku toho nastali problémy s chrbticou a spôsobilo to mnohopočetné postihnutie chrbtice s potrebou pravidelného sledovania u neurológa a potrebu pri chôdzi používať francúzsku barlu. Zdravotný posudok je totožný s tým predchádzajúcim, napriek tomu, že pribúdajúcim vekom sa zdravie manžela neustále čoraz viac zhoršuje, čo sa v danom posudku nezohľadňuje. K vyjadreniu predložil Lekársku správu zo dňa 14.09.2021, 05.03.2018, 05.10.2020, 22.07.2020, 05.04.2017, 27.03.2019, 01.06.2017, 23.10.1998, 22.06.2015, 04.11.2022, 17.12.2012, 21.08.2022 a 22.08.2022

VI.

Posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov

12. Podľa § 1 písm. c) a § 3 ods. 1 a 3 písm. c) zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, s účinnosťou od 01.06.2023 prešla právomoc výkonu súdnictva v správnych veciach (čo je aj daný prípad) z Krajského súdu v Košiciach a Krajského súdu v Prešove na Správny súd v Košiciach (ďalej tiež aj len „správny súd“). Z uvedeného dôvodu bola predmetná vec, v zmysle rozvrhu práce Správneho súdu v Košiciach na rok 2023 v jeho znení účinnom od 01.06.2023, náhodným výberom pridelená sudcovi správneho súdu.

13. Súd v konaní podľa § 177 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej aj len „SSP“), konajúc o správnej žalobe v sociálnych veciach (§ 199 SSP a nasl.), preskúmal správnu žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a orgánu verejnej správy prvého stupňa, ako aj postup, ktorý im predchádzal, nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v správnej žalobe, ale aj nad rozsah žalobných bodov v zmysle § 203 ods. 2 SSP a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

14. Správny súd rozhodol vo veci verejným vyhlásením rozsudku bez nariadenia pojednávania v zmysle § 107 ods. 2 SSP, keďže nezistil žiadny z dôvodov, pre ktorý by bolo v predmetnej veci nevyhnutné nariadiť pojednávanie v zmysle § 107 ods. 1 písm. a) až e) SSP. Správny súd postupoval v súlade s §137 ods. 4 SSP. Oznámenie o termíne verejného vyhlásenia rozsudku dňa 10.08.2023 bolo zverejnené na úradnej tabuli dňa a webovej stránke súd dňa 10.08.2023

15. Podľa § 2 ods. 1, 2 SSP, v správnom súdnom konaní poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy

boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

16. Podľa § 6 ods. 1, 2 písm. c) SSP, správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Správne sudy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

17. Podľa § 199 ods. 3 SSP, ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

18. Podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

19. Podľa § 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

20. Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe

- a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

21. Podľa § 71 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4.

22. Podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení, mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav.

23. Podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, ak § 155 ods. 1 neustanovuje inak, lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len „posudkový lekár“) za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného, ak posudkový lekár neurčí inak; podmienka osobnej účasti musí byť splnená vždy, ak o to poistenec alebo poškodený požiada.

24. V zmysle Prílohy č. 4 (Percentuálna miera poklesu zárobkovej činnosti podľa druhu zdravotného postihnutia orgánov a systémov) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení - Kapitola V (DUŠEVNÉ CHOROBY A PORUCHY, položka 6 (mentálna retardácia), písmeno a) (ľahká mentálna retardácia horné, stredné a dolné pásmo, IQ v pásme 50 -69, s prihliadnutím na sociálnu prispôsobivosť) je uvedené v danom prípade percentuálne rozpätie 40 - 60 %.

25. Predmetom preskúmania je rozhodnutie žalovaného, ktorým zamietol odvolanie žalobcu v celom rozsahu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie, ktorým bola žalobcovi zamietnutá žiadosť o zvýšenie invalidného dôchodku.

26. Nárok na invalidný dôchodok je podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení podmienený (okrem iného) invaliditou poistenca, teda tým, že poistenec pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles

schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou (§ 71 ods. 1), pričom miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 (§ 71 ods. 5).

27. Podstata žalobných dôvodov žalobcu uplatnených v správnej žalobe spočívala v nesúhlase s posúdením jeho zdravotného postihnutia pre potreby zmeny rozhodnutia o invalidnom dôchodku, keď miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola žalobcovi posudkovým lekárom stanovená na celkových 70 %.

28. V rozhodujúcom zdravotnom postihnutí boli u žalobcu zhodnotené poruchy v oblasti psychiky. V zmysle posudku posudkového lekára zo dňa 19. októbra 2021, boli z dôvodu posúdenia invalidity v rámci kontrolnej lekárskej prehliadky na podnet žalobcu dňa 26.2.2019 – realizácia rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Sa/17/2020 zo dňa 08.07.2021 okrem iného doručené: aj lekárska správa z psychiatrického vyšetrenia zo dňa 23.10.1998, lekárska správa z psychiatrického vyšetrenia zo dňa 22.06.2015, 14.03.2018 a 04.11.2020, správa z psychologického vyšetrenia zo dňa 17.12.2012 a správa z psychologického vyšetrenia zo dňa 05.03.2018. Z predmetného lekárskeho posudku zároveň vyplýva, že vzhľadom k tomu, že neboli doložené aktuálne lekárske nálezy, ktoré by odstránili pochybnosti o úrovni duševnej poruchy u žalobcu, posudkový lekár odročil konanie za účelom vyžiadania potrebných podkladov na posúdenie zdravotného stavu. Následne dňa 07.10.2021 boli doručené správa z psychologického vyšetrenia zo dňa 14.09.2021 a lekárska správa z psychiatrického vyšetrenia zo dňa 06.10.2021. Psychológ vo svojom závere uviedol intelektuálne retardovaný, zodpovedá ľahkému stupňu mentálnej retardácie, ľahkej duševnej zaostalosti (pásma ťažkej debility, IQ 50-56). Osobný záver je aj pri psychiatrickom vyšetrení, kde sa uvádza – osobnosť imaturovaná, negramotná. Intelektové schopnosti sú nivelované do pásma mentálnej retardácie – debilitas gravis. Poruchy v správaní v zmysle eretizmov, pudovosť v konaní a jednaní, vyžadujúce pozornosť a liečbu. Osobnosť nesamostatná, závislá, vyžadujúca kontrolu, usmernenie aj starostlivosť. V oboch prípadoch (správa z psychologického a psychiatrického vyšetrenia) bol zdravotný stav žalobcu posudzovaný v jeho prítomnosti. Následne posudkový lekár po posudkovom zhodnotení, určil na základe jeho zdravotného postihnutia mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rámci možného rozpätia 40 - 60% v najväčšom možnom rozsahu 60%. Závažnosť ostatných dokumentovaných ochorení, ktoré sa spolupodieľajú na celkovom nepriaznivom zdravotnom stave žalobcu a neprevyšujú svojou mierou poklesu rozhodujúce zdravotne postihnutie, odvodňovali zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 %, na celkových 70%.

29. Správny súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného dospel k záveru, že skutkové okolnosti, týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia žalobcu, boli dostatočne ozrejmene posudkovým lekárom v odbornom posudku zo dňa 19. októbra 2021, ktorý vyhodnotil zdravotné postihnutie žalobcu na základe predložených odborných vyšetrení, ktoré mu boli zo strany žalobcu ku dňu rozhodovania žalovaného predložené a doplnené. Zároveň bolo rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobcu v oblasti psychiky, opätovne vyšetrené a to za osobnej účasti žalobcu lekármi z psychiatrického a psychologického odboru. Posudkový lekár následne náležitým spôsobom ozrejmil rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobcu a jeho zaradenie do kapitoly V – duševné choroby a poruchy správania, položka 6 – mentálna retardácia, písmena a / ľahká mentálna retardácia, ako aj konečné určenie miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť. Výhrady žalobcu o nesprávnom posúdení zdravotného stavu nie sú spôsobilé spochybniť úplné a objektívne závery posudkového lekára. K žalobe a vyjadreniam síce žalobca priložil viaceré lekárske správy, tie však už podliehali posudkovému hodnoteniu a neodvodňovali zmenu v hodnotení zdravotného stavu.

30. Žalobca taktiež namietal zhoršenie zdravotného stavu, nemožnosť rehabilitácie po komplikovanej zlomenine v dôsledku pandémie COVID-19 s následnými problémami s chrbticou. Ustanovený opatrovník žalobcu k týmto tvrdeniam vo svojom vyjadrení zo dňa 25.08.2022 predložil lekársku správu zo dňa 21.08.2022 a lekársku správu zo dňa 22.08.2022.

Zároveň boli správne súdu doručené lekárske správy zo dňa 19.07.2023, 12.06.2023, 20.02.2023 a 11.07.2023. Predložené lekárske správy sa týkali bolesti chrbtice v lumbálnej aj krčnej lokalizácii a nesúviseli s rozhodujúcim zdravotným postihnutím v oblasti psychiky. V zmysle posudku posudkového lekára závažnosť ostatných dokumentovaných ochorení, ktoré sa spolupodieľajú na celkovom nepriaznivom zdravotnom stave žalobcu odvodňovali zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 10 % (§ 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení).

31. Pre úplnosť súd dodáva, že posudkový lekár vychádza z aktuálnych lekárskeho nálezov. Ak fyzická osoba v priebehu konania vo veciach kompenzácie predloží ďalšiu zdravotnú dokumentáciu, ktorá nie je obsahom lekárskeho nálezov, posudkový lekár túto zdravotnú dokumentáciu posúdi a zohľadní ju v lekárskom posudku. V prejednávanej veci však v čase vypracovania lekárskeho posudku, posudkový lekár nemohol zohľadniť lekárske správy z roku 2022 či 2023 vzhľadom na to, že lekárske posudky boli vypracované 19. októbra 2021 a preskúmané rozhodnutie žalovaného v danom prípade bolo vydané dňa 26. októbra 2021. Správny súd v zásade preskúma zákonnosť rozhodnutia vo vzťahu ku skutkovému stavu, ktorý existoval ku dňu rozhodnutia. Hoci zákon nevyklučuje možnosť, aby správny orgán na základe ďalších dôkazov prehodnotil svoje rozhodnutie; taká možnosť nie je bez ďalšieho dôvodu na opakované posúdenie zdravotného stavu v prípade predkladania novších a novších lekárskeho nálezov ani dôvodom na zrušenie rozhodnutia, ktoré v čase jeho vydania na základe riadneho zistenia skutočného stavu zodpovedalo zákonu. Ak je žalobca toho názoru, že uvedené lekárske správy preukazujú zhoršenie zdravotného stavu, žalobca má právo kedykoľvek sa obrátiť na žalovaného s novou žiadosťou o zmenu rozhodnutia o jej invalidnom dôchodku.

32. Správny súd zároveň poukazuje na rozhodovaciu činnosť kasačného súdu, v zmysle ktorej správny súd nemôže sám posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, ktoré sú podkladom pre stanovenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre účely invalidity, musí rovnako ako žalovaný vychádzať z lekárskeho posudkov, kde posudzuje presvedčivosť ich záverov, s prihliadnutím na všetky okolnosti, najmä aj s prihliadnutím na námietky žiadateľa o invalidný dôchodok (rozsudok NS SR sp. zn.10So/97/2014 zo dňa 15.07.2015). Vzhľadom na to, že posudzovanie poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je odbornou medicínskou otázkou, aj rozhodnutie súdu závisí predovšetkým na odbornom lekárskom posúdení. Súd si preto nemôže urobiť o tejto odbornej otázke vlastný úsudok, nakoľko to môže vykonať iba posudkový lekár v súlade s § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

33. K námietke žalobcu týkajúcej sa posúdenia jeho zdravotného stavu posudkovým lekárom sociálneho poistenia v neprítomnosti žalobcu súd uvádza, že vychádzajúc z ustanovenia § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení je pravdou, že posudkový lekár sociálneho poistenia vykonáva lekárske posudkovú činnosť za účasti poistenca. Súd poukazuje na krízovú situáciu v uvedenom období (pandémia COVID-19) a na ustanovenie § 293eu zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa počas krízovej situácie ustanovenie § 153 ods. 5 časť vety za bodkočiarkou neuplatňuje, sa stotožnil s názorom žalovaného, že posudkový lekár žalovaného nepochybil, keď v uvedenom období vykonával lekárske posudkovú činnosť v neprítomnosti žalobcu, pričom vychádzal z kompletnej zdravotnej dokumentácie žalobcu. Zároveň správny súd konštatuje, že posúdenie rozhodujúceho zdravotného postihnutia žalobcu bolo vykonané za jeho osobnej účasti ako to vyplýva z predložených lekárskeho správ – Psychiatrické vyšetrenie zo dňa 06.10.2021 a Psychologické vyšetrenie zo dňa 14.09.2021.

34. K námietke žalobcu ohľadom nedoručenia lekárskeho posudku zo dňa 19. októbra 2021 súd uvádza, že z prílohy predloženej samotným žalobcom k žalobe (na č. I. 5 označenej ako oznámenie zo dňa 19. októbra 2021) vyplýva, že žalobca bol informovaný o zaslaní nového rozhodnutia žalovaného, v prílohe ktorého bude aj posudok posudkového lekára. Zároveň bol upozornený, že predmetný posudok bude zaslaný do vlastných rúk, s tým že o jeho opätovné zaslanie môže požiadať aj odbornú referentku posudkového lekára na uvedenom tel. čísle. Z predloženého administratívneho spisu zároveň vyplýva, že dňa 02. novembra 2021 bolo žalobcovi doručené rozhodnutie žalovaného zo dňa 26. októbra 2021, čo potvrdil aj podpisom na doručke, s tým že jeho prílohou bol aj odborný posudok o invalidite zo dňa 19. októbra 2021. Na základe uvedeného má súd za preukázané doručenie odborného posudku o invalidite zo dňa 19. októbra 2021, ktoré namietal žalobca, pričom zároveň poukazuje na možnosť si predmetný posudok dať opätovne zaslať tak ako to vyplýva z oznámenia zo dňa 19. októbra 2021.

35. Na základe uvedených skutočností správny súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru, že žalovaný dostatočne zistil skutkový stav veci, ktorý posúdil v súlade so zákonom a preto podľa § 190 SSP žalobu ako nedôvodnú zamietol.

36. O trovách konania rozhodol súd podľa § 167 ods. 1 a nasl. SSP, tak že účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania, keďže žalobca nemal vo veci úspech celkom a ani sčasti a žalovanému voči

žalobcovi nevznikli žiadne preukázateľné trovy konania, ktoré by bolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať (§ 168 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť, v lehote jedného mesiaca odo dňa doručenia rozhodnutia správneho súdu. Kasačná sťažnosť sa podáva na správnom súde, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal (§ 443 ods. 1 v spojení s § 444 ods. 1 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“), návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 1,2 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom (§ 440 ods. 2 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti podľa odseku 1 neplatia, ak má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d), je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1,2).